

НАРОД

»Народ излази свакога дана по подне.
Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.
Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.

„МИТЕЛЕУРОПА“

У једном од последњих бројева „Шти Журнала“, на уводном месту разматра се интересанто питање: „Шта је то „Мителеуропа“?
Извод тога чланка доносимо да би се видело колико имамо колонијалних места са том фамозном немачком идејом.
Немци су отпочели рат у циљу доминације над целим светом. Ова нада и ово предузеће уништено је месец дана по објави рата услед пораза на Марни.

телеуропа која је изашла у октобру 1915 г. протестантски пастор Фридрих Најман посланик и један од најјачих говорника у Рајхстагу. Књига је врло јака по богатству мисли, а заносна богатом уобразиљом пишчевом. Сви су Немци нашли у овој књизи оно што им је било у души. Сви су примили ову велику идеју о „Мителеуропа.“

Један део Немаца, кажем један део, јер су други остали тврдоглави при првом пројекту господарству над светом, — окренули су се на Исток. Ова група приметила је, да је много згодније и лакше постићи резултат на овој страни; то јест, Немачка треба да осигура пречласт у центру и источној Европи, чиме ће се заменити промашено господарство над целим светом. Пут за Багдад и Индиски Океан заменио је пут ка Атланском Океану и америчким земљама.

То је тај пројект, који су санкционисали цареви на свом последњем састанку, а ово је резиме њихове одлуке: одлучено је да се прошири у сваком правцу садањи савез. Али ни у књизи Најмановој, ни у изјави оба цара, нема ничега новог; има једино то да се продужила политика Аустрије, сателита Немачке, вољом аустријских Немаца и Мађара и акцијом владе, која је потпуно германизирана или мађаризирана.

Као господар Централне Европе и пута за Азију Немачка постаје прва светска сила и добија рат.
А начин на који ће се ово постићи? Довољно је „искористити“ савез са Аустријом и Турском — Бугарска је већ у ланцу — то ће рећи следовати традиционалној политици царевине и осигурати резултате, који су стечени почетком рата: а то је потчињеност Аустрије и Турске Немцима. Ето то је уливао у једној књизи која се зове Ми-

Два ратна догађаја мењају немачки план и политику у току, а то су: победа Енглеза у Азији, заузеће Јерусалима а нарочито Багдада, чиме је спречен Немцима пут за Индију и заустављена Мителеуропа на Босфору; а други је држање Словена у Аустроугарској, који се овоме одупиру и траже независност.

Немци су покушали да поправе први догађај тиме што су Руси, напустивши фронт, дигли брану пред њима, и они сада виде отворен пут на Исток. На овај начин они мисле

да колонизирају огромне просторије источне Европе и да другим путем продру у централну Азију, преко Украјине, Кавказа и Персије, скрећући северо-источно од пута Берлин-Багдад. Али у тим крајевима, експанзија Немачка је далеко од тога да не напуне на препреке.

Али што се тиче другог догађаја, ту је много теже. Он налази на велике препреке и тешкоће у Европи, то јест у Аустрији. Не мисли се ту на економске препреке и тешкоће које ће сусрести, јер ту они имају пред собом не поданике већ политичке и идејне противнике других националности и страховито супротних погледа на њихову идеју.

Кад сте у једној земљи господар железница, река и банака, немате потребу да је анектирате или заузмате, и можете јој потпуно оставити њену политичку егзистенцију која је потпуно илузорна. То једино и тражи политика Немачке од Аустрије, Бугарске и Турске. Одмах се у томе пројекту опажа организација простране долине Дунава и значај Румуније и сад се тек може појмити, зашто је отет предео ушћа Дунава — Добруца, коју не жели Немачка да да чак ни Бугарској. Није ту потреба да се „прошири у сваком правцу савез“ Аустрије и Немачке, он је довољно простран, потреба је да се прошири у сваком правцу ток Дунава, артерија „Мителеуропа“. Срећа је за нас

Савезнике што цар Карло, који је немоћан, није господар у својој земљи. Ни Чеси ни Југословени ни Пољаци неће дозволити да се оствари господарство германско. Па су чак изгледни да и Руси увиђају да се треба подићи из успаваности и спасавати народ од 180 милиона. Биће и жртва. Само је Пољска мрцварена од три цара више од једног века.

Ови народи знаће да се боре против овога и да издрже у својој отпорности до краја, краја који се приближава.

Народи, које ми треба да подржавамо, сачували су отпоран дух. Самим састанком два цара није се оставило ништа друго пред Европу, изузимајући један протокол са неколико потписа више.

НАРОД СЕ ЗАКЛЕО

Цирих. — Као што је било већ јављено, отишла је једна депутација коруничких Немаца да протестује код цара Карла против идеје о југословенској држави, коју је цар Карла умирио дајући на знање, да ће спречити сваки покушај који иде на распарчавање монархије. Као први одговор на ову Карлову претњу, на једном збору у околини Љубљане, Коросец је држао говор а потом изгласана једнодушно резолуција, у којој, помињући аудијенцију код цара Карла од 12 маја, Словакци изјављују: „У националној борби не знамо за повлачење. Кунемо се, да ћемо неустрашиво издржати у борби за

националну државу до победе идеје о самоопредељењу народа.“

Хрватски и српски преставници на збору изазвали су неописано одушевљење међу присутнима изјавом, да никада неће оставити Словенце саме. У једној на-

редној седници, којој су присуствовали представници свих словеначких странака, одлучено је да се заједнички ради на народном покрету. Идеја, да се од цара затражи аудијенција, одбачена је једнодушно од свих странака.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париз. — Дописник „Хавасове Агенције“ шаље са француског фронта:

»Немци не смеју да се заварavaju са неколико брзих успеха, које су постигли. Не могу они да верују, да су уништили снагу и вољу савезничких војска, ако су потисли неколико наших дивизија, које су се бориле у размери 1:6. Наша снага остала је нетакнута. Немци добро знају да ми располажемо са више милиона људи, са целим армијама за маневрисање, које су састављене од првокласних војника одличног морала. Немци ће једном морати да се сукобе са овим трупама. Ми смо у почетку употребили веома слабе ефикативне против немачких маса. То нам је омогућило, да сада располажемо са огромним резервама, које ћемо употребити у најзгоднијем за нас моменту. непријатељ је изабрао терен за офанзиву, али ми ћемо изабрати терен за битку, у којој ће се решити судбина Немачке.

Немамо никаквог разлога да се узнемиравамо. Сада смо у првој фази велике битке, за коју би Немци, а и ми, хтели да буде одлучна. Разумљиво је, дакле, зашто се наша команда не жури. Садашњи је момент озбиљан. Сачувајмо своју хладнокрвност као у почетку рата и поверимо се нашим генералима и војницима, у чијим је рукама судбина земље. У њих, њихово знање и њихово јунаштво треба да имамо највеће поверење, јер су то исти генерали и војници са Марне, Изера и Вердена.

Париз. — Ерве пише у „Виктор-у“:
»У отвореном пољу наши су војници бољи од немачких, као што ће се ускоро и видети. Нисмо више у времену Шарлероа, кад је непријатељ поред огромне бројне надмоћности био надмоћнији и у артиљерији свију калибара и у муницији. Истина, Немци и данас располажу са огромним материјалом, али располажемо и ми; они имају одличну лаку артиљерију, али имамо и ми свој 75, који ће је уфуткати; имају добру тешку артиљерију, али ни наша није лошија; имају отровне гасове, имамо их и ми; имају тенкове, имамо их и ми; имају аероплане, али не у толиком броју колико ми и наши савезници; имају железница. На терену где ће се развити нова марнска битка и ми располажемо са великим бројем железница. Поред тога имамо куд и

ФЕЉТОН

А. П. ЧЕХОВ:
ИЗ БЕЛЕЖАКА ПРГАВА ЧОВЕКА

1
Ја сам човек озбиљан, и мој мозак има филозофски правац. По занимању сам економиста, проучавам финансијско право и пишем дисертацију под насловом: „Прошлост и будућност псећег пореза“. Дозволићете, збиља ми није до девојка, до романа, месеца и других глупости.
Јутро. Десет часова. Моја маман налила ми је чашу кафе. Ја пијем и излазим на балкончић, на бих одмах отпочео дисертацију. Спремио сам беле хартије, умачем перо и стављам наслов: „Прошлост и будућност псећег пореза“. Размисливши се мало, пишем: „Историјски преглед. Су-

дреич! Замислите каква несрећа! Јуче у шетњи изгубила сам књианку с браслета.
Прочитам још једаред почетак своје дисертације, поправљам репић у слова „б“ и хоћу да продужим, но девојка не мирује:
— Николај Андреич — рече она, — будите љубазни, отпратите ме кући. У Карелиних је тако грдан пас да се не усуђујем ићи сама.
Шта ћу, оставим перо и сиђем доле. Нађа или Варја, узе ме под руку и пођосмо ка њеном летњацику.
Кад мени падне у део, да с дамом или девојком идем под руку, то сам увек у лози вештачке, на коју су обесили тешку бунду; а Нађа, или Варја, међу нама речено, природо је страсна (дод јој је био Јерме-

нин) и одикује се гим, да вам се обеси о руку свом тежином свога тела и, као пијавица, приљуби уз бок. Прозлазећи мимо Карелиних, ја видим великог пса, који ме потсећа на псећег пореза. С болом у души сећам се започетог посла и уздишем:
— Зашто ви уздишете? — пита ме Нађа, или Варја, па и сама уздише.
Овде морам да вам нешто објасним. Нађа, или Варја (сад сам се сетно, зову је, чини ми се, Маша), уобразиља је, да сам заљубљен у њу, и с тога, већ из човекољубља, вадам ме саучесно гледа и својом брбљивошћу покушава да лечи моју душевну рану.
— Слушајте, — говори она застајући, — ја знам за што ви уздишете. — Ви љубите! Да? Но молим вас, тако ми наше дружбе, ве-

рујте, та девојка, коју ви љубите, дубоко вас уважава! На вашу љубав она не може љубављу да одговори; зар је она крива, што је њено срце већ одавна другом обећано?
Машин нос румени и шири се, очи наливају се сузама; види се да очекује мој одговор, али, срећом, ми већ стигосмо. На тераси седи Машина маман, жена добра али с предракудама; спазивши узбуђено лице своје кћери, она ме гледа дуго, уздише, желећи тиме да каже: „Ах, младеж, ни скрити не уме!“ На тераси седи још неколико разноликих девојка, међу њима мој сусед, умировљени официр, рањен у последњем рату у десни кук и леву слепоочицу. Овај несретник, као и ја, решио је, да ово лето посвети литерарном ра-

ду. Он пише „Мемоаре ратне“. Свако јутро, као и ја, он се лађа свог поштењог рада, но једва ли је написао: „Родио сам се у...“, кад се под балкончићем појављује нека Варја, или Маша, и рањени слуга Божји већ је под стражом, Друштво на тераси чисти неко тричаво бобичаство воће за туршију. Ја се праштам и хоћу да одем, али разнолике девојке уз цуку отимају ми шешир и потражују да останем. Ја седам. Додају ми тањирчић и вилицу. Чистим и ја.
Разнолике девојке дебатују о мушкима. Овај је красив, овај леп, трећи није леп, али је симпатичан, четврти, опет, био би леп, да му нос није као на претак итд.

(Наставиће се)

камо више камиона неголи Немци. Немци имају Хилендбург и Лудендорфа ми Фоса и Петена. Оставимо Фоса на миру, да припреми достојан одговор Хилендбургу.

Париз. — Један заробљеник из седме немачке дивизије, који је учествовао у последњим операцијама, дао је следећу изјаву о губитцима његовог пука: официра 60, подофицира 150, војника 1000. Из тога се може да закључи колики су губитци били у целој дивизији која је повучена после 24 сата из борбе. Заробљеник изјављује, да је већина дивизија у првим борбеним линијама имала губитке, који су приближни овим.

Париз. — (Званично) 24 маја наши су пилоти оборили или избацили из борбе 13 немачких авиоплана и запалили 4 балона. Наши авиоплани за бомбардовање извршили су много излета у пределу Рој-Сен Кантена и Сопсона и бацили 27.000 кило експлозива и констатовали су много пожара у бомбардованим пределима.

У АУСТРИСКОЈ ВОЈСЦИ

Цирих. — Из сигурних извора дознаје се да се побуне у аустријској војсци умножавају, нарочито у трупама словенским. Покретом управљају војници, бивши заробљеници који су дошли из Русије.

ИЗ РУСИЈЕ

Лондон. — О ситуацији у Сибиру интересантне директне вести дао је италијански консул у Харбину, који је сада стигао у Токио, где га је интервјуисао дописник «Дејли Мела». Он изјављује, да су Руси апсолутно неспособни за отпор и сматра да је интервенција једино средство да се Русија спасе. Потврђује и то да су бољшевици наоружали аустро-немачке заробљенике. Вођа козака Семенов, који чисти Сибир и Манџурију од бољшевицима у последњој борби заробио је педесет аустријских заробљеника, и каже у шали да ако Американци и даље сумњају о учествовању аустро-немачких заробљеника у бољшевичкој кампањи он је спреман, да те заробљенике пошаље на изложбу у Њујорк.

Семенов, чије снаге су у почетку бројале само 2000 козака, сада рекрутује присталице између трансбалканских козака и изгледа да има муниције у изобиљу. Према мишљењу консула Ромера де Квадра једна јапанска или савезничка војска од 100.000 људи била би лако у стању да успостави ред до Иркутска, западно од Бајкалског језера; али евентуално, ако би немачка војска морала да кооперише са бољшевицима, онда би требало припремити знатне резерве за експедициони корпус.

Важно је, да се спомене, да сељаци у Сибиру нису бољшевици. Сви бољшевици, који се сада тамо налазе, дошли су из индустријских центара, нарочито из Петрограда.

У Сибиру је земља богата и има огромних рудника, нарочито платинских, и лако је замислити, како Немци желе да се свега тога дочепају.

ЈАПАН И СПОРАЗУМ

Лондон. — Јапанског министра спољних послова, барона Гото, интервјуисао је нарочити дописник «Дејли Мела». Овај интервју ће много осветлити држање Јапана према Савезницима као и питање о интервенцији у Сибиру. «Јапан не присуствује ни једној конференцији — каже Гото — и ако мисли, да о питању Сибира држе конференције, час у Вашингтону, а час у Лондону. Јапан није поднео никакав предлог, нити су Савезници дефинитивно изнели који предлог Јапану. Да нам је предложено, ми бисмо са највећом симпатијом испитали предлог. И ако би био такав, да га Јапан може без даљег оклевања прихватити, ми бисмо га одмах усвојили. Ако би то захтевало неко размишљање, онда би се можда мало и одоцнило. Савезници не смеју да се боје, да ћемо ми апсолутно одбити ма који предлог, јер смо приправни да помогнемо савезничку ствар».

На питање, да ли је истина да се Јапан успротивио савезничкој интервенцији у Сибиру, тражећи искључиво јапанску интервенцију, министар Гото је одговорио:

»Било би жалосно кад би у томе било неспоразума. Диста ми сматрамо, да је једна хомогена војска битан услов за успех експедиције, зато мислимо, да је боље да експедиција буде поверена снагама једног народа. Али се никада нисмо озбиљно противили суделовању Савезника и, како већ рекох, сваки предлог од стране Савезника разматраћемо са симпатијом«.

У АУСТРИЈИ

Цирих. — Из Беча: цар Карло примио је у дугу аудијенцију Буријана, Векерла и Сајлера, услед чега је кружио глас о неком крупном савету. Векерле интервјуисан од «Пешти Наполе» изјавио је, да није било крупног савета, али да се дискутовало о свим унутрашњим проблемима као и о ратификацији мира са Русијом и о ситуацији у Украјини.

РАД У АМЕРИЦИ

Париз. «Еко де Пари» има извештај из Вашингтона, да је конструкторија бродова прошле недеље достигла рекорд у Америци. Спунтено је у море 18 лађа: 3 дрвене и 15 челичних, са укупном тонажом од 100.000 тона. Исте недеље довршено је 10 челичних лађа. У месецу мају спунтено је у море више од 60 лађа.

Тако исто веома је велика и продукција топова и авиоплана. Јавно мњење је уверено, да је сада решено питање и транспорта и ратног материјала, те да више нема никакве бојазни.

ЈЕДАН ДЕМАНТИ

Мадрид. — Пошто су немачки листови публикова-ли, да су енглеске и француске санитарске лађе употребљене за пренос муниције, шпански министар спољних послова објављује службено ноту у којој изјављује: «Пошто је шпанска влада предузела истрагу у том погледу, може да изјави, да енглеске, француске и италијанске санитарске лађе, а на којима се стално налазе шпански делегати, раде потпуно коректно и служе искључиво за транспортовање раненика или болесника.»

УВЕК ИСТИ

Париз. — Поред својих Ерцбергера — пише «Там» — католичка странка у Немачкој има и своје пангерманисте, чији утицајни лист је «Келнше Цајтунг». И социјална демократија има такође своје пангерманисте. Њихова се наука зове „Neomarkismus“, њихов орган је ревија «Die Glocke», основана у Минхену од оног фамозног Парвуса, који се за време рата обогатио у Цариграду и који је

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ
У поноћи Немци су почели жестоку артиљеријску припремну ватру од предела северно од Мондидиеа до предела западно од Оазе. Француске су батерије одмах увећале своју контра припремну ватру.

У 4 и по сати непријатељска је пешадија прешла у напада на француске положаје између Мондидиен и Ноајона. Француске се трупе одуширу са сјајном храброшћу у истакнутој зони. Битка траје.

Између Оазе и Ене Французи су предузели једну малу акцију источно од От Бреј, задобивши терена и око стотину заробљеника.

Јужно од Урка Французи су побољшали своје положаје источно од Шези. Непријатељ, који је био успео, јуче у

после постао увозник угља и организатор германофилске пропаганде у Данској. Међу неомарксистима има угледних чланова социјал-демократске странке, као што је Ленш, Хениш и Хајлман. Они тврде, да великих социјалних трансформатора не може бити без великих катаклизма, као што је управо данашњи рат и омаловажавају свакога који сматра парламентарне установе као средство за напредак, и који препоручују један мир на бази измирења. Њихова теорија налази се сабрана у овом пасусу књиге, коју је публиковао аустријски социјалдемократ Ренер под насловом «Марксизам, рат и интернационала»: «Није немогуће — пише Ренер — да и у будуће свет нађе свој поредак у ратним селекцијама. Није немогуће, да сила, која буде доказала најјачу организацију, буде позвана да изврши највеће организаторско дело, и да постане, на основу закона, већа сила, сила која ће судити, управљати и стварати право међу народима». Тако мисли већина оне немачке социјалдемократе, којој још неки верују.

ФИНСКА

Штокхолм. — У Финској су бели стрељали у Выборгу песника Ахмала, у Лахти новинара Тантова. У Хелсингфорсу дивљачки је убијен познати писац Кантемала, љубимац финске публике, у часу кад су га спроводили у тврђаву Свеаборг.

Дневне Вести

ГРЧКИ ГЛАВНИ ШТАБ

Кроз неколико дана допутаће у Солун генералисним Данглис са целим грчким главним штабом.

ГРЧКА ОПЕРА

У опери су данас «Кавалерија Рустикана» и «Ернани».

ске су трупе свуда издржале удар и на целој линији битке упорно се боре, што је зауставило, односно озбиљно успорило немачки притисак.

На левом крилу Немци нису успели да пређу француску линију, а чврсто су се окачили о линију Рибекур—ЛеФретој—Мортмер, до које су дошли.

У центру је немачко напредовање осетније.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Интензивни артиљеријски двобој од Астико до Пјаве, а умерен на осталом делу фронта. Јужно од Аса једно енглеско одељење једним успешним нападом нанело је осетне губитке непријатељу и заробљеника. На целој линији битке упорно се боре, што је зауставило, односно озбиљно успорило немачки притисак.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Рим. — «Ђорнале д'Италија» јавља: После повратка Орланда и Солина са конференције у Паризу, била је врло значајна министарска седница на којој се претресала унутарња и спољна политика Италије.

Париз. — На својој генералној годишњој седници у Филаделфији, америчко филозофско друштво, основано 1743 од Франклина, изабрало је за свог члана председника француске републике Поенкареа.

Париз. — Групе угледних представника разних социјалистичких и републиканских руских странака, упутиле су апел на владе Споразума, молећи их да не напусте Русију у овим критичним часовима, кад се решава судбина целог човечанства.

Цирих. — Да би спречила проширење револуционарног духа, аустријска команда забранила је, да листови долазе до чешких југословенских и пољских војника, који у већини не знају за нереде у Прагу, Пльзњу, Кракову и Трсту.

Берн. — Нов неспоразум избио је између Аустрије и Немачке. Због овога граф Буријан поново иде 14 јуна у Берлин, да изравна сукоб и појача везу између Аустрије и Немачке.

Париз. — Париска штампа констатије, да сви немачки листови, без разлике странака, објављују чланке високих политичких личности у корист мира. Француска штампа гледа у томе нове махинације Немаца. Сви листови слажу се у томе, да је свака немачка офанзива праћена увек и офанзивом за мир.

Атина. — Министар спољних послова Политис даваће банкет у част новог италијанског посланика у Атини.

Токио. — Јапански министар спољних послова

битке непријатељу и заробило 11 заробљеника. Не-точно од Бренте једно одељење извршило напад на брдо Пертива, успевши да јако оштеди одбранбене линије; нанев непријатељу губитке и заробило заробљеника и један митраљез.

У вал Арса и у Вал Астико покушаји непријатељске пешадије за напад развили су се о нашу страну. Наши су авиоплани бомбардовали железнице аеродроме и бараке и гађали митраљезима непријатељске трупе, у покрету. Констатована експлозија једног важног депоа муниције на станици Матарезе. Оборено је 5 непријатељских авиоплана.

званично је објавио о брзовање једног кинеско-јапанског одреда, који ће имати да обезбеди поредак на Далеком Истоку. Потписана су два уговора између јапанске и кинеске владе о учествовању овог одреда у рату.

Цирих. — Из Цариграда: Последњи ратни зајам потпуно је пропао. Укупан упис зајма износи 12 милиона турских лира уместо 32 милиона, колико је тражила турска влада.

Цирих. — Немачки листови са великом узнемиренешћу посматрају ситуацију на источном фронту и отворено говоре о непријатељским намерама Русије.

Париз. — «Пти Журнал» каже, да је Клемансо посетио јуче један од најактивнијих сектора фронта и довео је извршене утиске.

Цирих. — Радославов је изјавио, да уговори Бугарске са њеним савезницима предвиђају повраћај Бугарској свих територија, којој је Грчка одузела букурешким миром 1913. Немачки листови одобравају ову изјаву као оправдану.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

Ноћас је, после јаче припреме артиљеријом, једно одељење непријатељске пешадије упало у наше ровове у области Доброг Поља кроз порушене препреке, после борбе прса у прса непријатеља смо одбацили и заробили једног подофицира.

У области Кравице ватром смо одбили једно одељење непријатељске пешадије. На левој обали Црне јака активност наше артиљерије.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српска књижара М. Ристивојевића код Бело Куле, препоручује разне српске књиге и романе, разне граматике, речнике и уџбенике, за учење страних језика, календаре велике и мале деце, дописне карте беле и друге. 23—30